

og muslimsk lægevidenskab kom til at indgå i lægestudiet ved Københavns Universitet på linie med græsk medicinsk tradition.

I 1200-tallet skrev en af præsterne i Roskilde, Henrik Harpestræng, en lægebog med gode råd mod forskellige sygdomme. Rådene byggede i meget stort omfang på oversatte muslimske tekster.

Endvidere kan man pege på indførelsen af skakspillet, som kom fra Indien via araberne. Dette spil blev spredt over hele Europa fra korstogstiden og fremefter, og så langt væk som i nordbobygderne i Grønland har man fundet skakbrikker.

Urban 2.s tale i Clermont 27. november 1095

Der findes fire forskellige gengivelser af den tale, som pave Urban 2. holdt i Clermont. Man regner med, at flere af forfatterne selv var til stede ved lejligheden, men gengivelserne er meget forskellige. Følgende uddrag af talen er forfattet af Fulcher af Chartres, som skrev en beretning om det første korstog, som han selv deltog i. Beretningen er forfattet 5-10 år efter begivenheden. Fulcher var veluddannet og anses normalt for at være den mest pålidelige af kronikørerne.

(Urban starter med at beskrive den vanskelige situation for kirken, som i følge hans beskrivelse er ved at blive mere og mere verdslig. Fulcher fortsætter så beretningen således):

TEKST 11 "Så sagde Paven, at kristenheden i andre dele af verden led under forhold, som var endnu værre end dem, han lige havde beskrevet. Han fortsatte:

Skønt I, oh Guds sønner, har lovet at holde fred indbyrdes og at bevare kirkens rettigheder, er der stadig vigtigt arbejde for jer at udføre. Tilskyndet af guddommelig opfordring, må I vie al jeres styrke til en anden sag, som berører både jer og Gud. For jeres brødre, som lever i øst har brug for jeres øjeblikkelige hjælp, og I må uden tøven yde dem den støtte, som er blevet lovet dem. For –

som de fleste af jer har hørt – har tyrkerne og araberne angrebet dem og har erobret Det rumænske område (Grækenland) så langt mod vest som til Middelhavets kyster og Hellespont, som nu kaldes Skt. Georgs Arm. De har erobret mere og mere land fra disse kristne, og har besejret dem i syv slag. De har dræbt og fanget mange, og de har hærget kirkerne og ødelagt riget. Hvis I tillader dem at fortsætte med deres ugeringer, vil Guds trofaste tjenere blive endnu mere hårdt angrebet af dem. Derfor beder jeg jer – eller rettere: Gud beder jer – som Kristi udsendinge om at fortælle dette til alle over alt, til flok fra alle dele af rigerne, soldater til fods og riddere, fattige og rige, at de uopholdeligt skal yde hjælp til disse kristne og ødelægge den ondsindede race fra vore venners land. Jeg siger dette til jer, som er til stede, men det er også henvendt til dem, der ikke er her. Det er Kristus, som befaler det.

Alle de, som dør på den måde, til lands eller til vands, eller i slag mod hedningene, skal straks få forladelse for deres synder. Det tilstår jeg dem ved hjælp af Guds magt, som jeg har fået overdraget. Oh, hvilken vanære, hvis en sådan foragtet og laverestående race, som tilbeder afguder, skulle besejre et folk, som tror på den almægtige Gud, og som forherliges af Kristi navn. Hvor ville Herren ikke overvælde os med dadel, hvis vi ikke hjælper dem, der – sammen med os – beken-der sig til den kristne tro. Lad dem, der uretmæssigt har ført private krige mod de troende, nu vende sig mod de vantro, og afslutte den krig, som skulle have været ført for længe siden, med sejr. Lad dem, der i lang tid har været røvere, nu blive til riddere. Lad dem, der har kæmpet mod deres brødre og slægtninge, nu på ret vis kæmpe mod barbarerne. Lad dem, der – for en ringe løn – har tjent som lejetropper, nu opnå evig belønning. Lad dem, som har udmattet sig selv på sjæl og legeme nu stræbe efter den dobbelte belønning. Hvad mere kan jeg sige. På den ene side vil der være de sørgelige stakler, på den anden side de rige; på den ene side Guds fjender, på den anden Hans venner. Lad dem, som ønsker at drage afsted, ikke udsætte rejsen, men udleje deres jord

og samle penge til deres udgifter; og så snart vinteren er forbi og foråret kommer, lad dem uop-
hørligt drage afsted med Gud som vejviser.

Således talte paven og alle, som hørte ham, følte sig straks opfyldt af hellig nidkærhed efter at deltage i dette store forehavende, og de syntes, at intet i verden kunne være mere ærefuldt. Et stort antal af dem, der var til stede, erklærede ufortøvet, at de ville drage afsted, og de lovede at gøre deres yderste for at overtale alle, som ikke var med til mødet, til at følge med.

Vi så bispen af Le Puy træde hen til paven med strålende ansigt, knæle ned og anmode om pavens tilladelse til at drage afsted og om hans vel-signelse hertil. Paven gav ham mere end dette; han bestemte, at alle skulle adlyde bispen, og at denne skulle have kommandoen over hele hæren ... Netop mens dette skete, kom der uventet bud fra greven af Toulouse, Raymond Saint-Gilles, for at meddele paven, at greven selv stod i begreb med at komme, og at han havde taget korset.

Hvilket sødt og vidunderligt syn var det ikke for os at se alle de skinnende kors, hvad enten de nu var af silke eller guld eller klæde eller, hvad de nu kunne være lavet af, som pilgrimmene efter pavens ordrer syede på skuldrene af deres kapper, præstekjoler og koffer, så snart de havde af-lagt ed på at ville drage afsted."

Folkekorstoget i Byzans

Anna Kommena, datter af kejseren i Byzans, beskriver folkekorstogets medlemmer, da de kom til Byzans:

"Disse mennesker blev som opflammede af den hellige ild, og de samledes i skarer omkring Kukupetros med deres heste, våben og deres levnedsmidler. Alle veje vrimlede af mennesker, hvis ansigter lyste af fromhed og iver efter at følge himmelens veje. Bagved de keltiske krigere (Anna Kommena kalder medlemmerne af folkekorstoget for keltere) så man en umådelig mæng-

de af mennesker af folket, med deres kvinder og børn, alle med et rødt kors på skulderen. Deres tal var større end sandskornene ved havets bred og himmelens stjerner. Som bjergstrømme var de brudt frem fra alle lande ... Der var en sådan vrimmel af mænd og kvinder, som man endnu aldrig har set i mands minde."

Korsfarenes strabadser

Der findes forskellige skildringer af korsfarenes togt til Jerusalem. En af de i samtiden – og eftertiden – mest populære skildringer er skrevet af en soldat i korsfarerhæren. Hans navn er ikke kendt. Værket er muligvis skrevet som en dagbog og hedder: *Gesta Francorum et Aliorum Hierosolimitorum*:

"Da tyrkerne fik at vide, at de kristne havde besat denne borg (en borg ved navn Xerigordon), gav de sig til at belejre den. Foran borgporten var der en brønd og ved foden af borgen var der en kilde med frisk vand. Rainald (anfører for en afdeling af korstoget) tog opstilling nær denne for at lægge et baghold for tyrkerne. Disse ankom på Mikkelsdag, opdagede Rainald og hans ledsagere og massakrerede et stort antal af dem, mens andre flygtede ind i borgen igen. Tyrkerne belejrede dem derpå og afskar dem fra vand. Vore folk led i den grad af tørst, at de åbnede årerne på deres heste og æsler for at drikke blodet. Andre kastede deres bæltter og pjalter ned i latrinerne og pressede derefter væsken ud i munden. Nogle lod vandet i hånden på en kammerat og drak det derefter. Andre gravede fugtig jord op og lagde sig ned på jorden og dyngede jorden op over brystet, så brændende var deres tørst."

TEKST 13

TEKST 12